

Hoe arm is Suriname?

R. Sobhie¹, P. Deboosere², G. Dekkers³

¹IGSR/ Anton de Kom Universiteit, ²VUB/ Free University of Brussels, ³Federaal Planning Bureau van België, KU Leuven.

Samenvatting

Sinds 2000 zijn er geen officiële cijfers meer beschikbaar over de mate van armoede in Suriname. In 2012 is hierin verandering gekomen met de uitvoering van het Latin American Public Opinion onderzoeksproject. In dit kader is een landelijke enquête gehouden over de inkomens en de leefomstandigheden van de bevolking en zijn de verzamelde data voor het publiek ter beschikking gesteld. Op basis van deze data wordt de armoede situatie in 2012 beschreven. Deze paper besteedt voorts aandacht aan de begripsmatige aspecten van de inkomensbenadering en presenteert de resultaten van de uitgevoerde berekeningen. Bij de inkomensbenadering is gebruik gemaakt van zowel absolute als relatieve armoedelijnen en is ook nog eens gekeken naar de perceptie die geënquêteerden hebben over hun eigen situatie. Toepassing van armoedelijnen variërend van \$2 tot \$11 (PPP) per dag resulteert in een armoedepercentage tussen 11 en 59%. Gezinnen van alleenstaande ouders, “Marronhuishoudens” alsook huishoudens met een lager opleidingsniveau, hebben in vergelijking met overige subgroepen een relatief hoger risico op armoede.

Trefwoorden: : inkomensarmoede, armoederisico, objectieve armoede, subjectieve armoede

Inleiding

Armoede weerspiegelt zich onder meer in een tekort aan voedingsmiddelen, aan woonruimte van redelijke kwaliteit, of door onvoldoende toegang tot onderwijs en/of gezondheidsfaciliteiten (Alkire, 2010; Blander de, 2008; Nussbaum, 2003; Ravallion, 2001; Townsend, 1996). Het meten van armoede is echter niet eenvoudig, en in de literatuur zijn er uiteenlopende meetwijzen, gegroepeerd in eendimensionale en multidimensionale benaderingen. Hierbij wordt de keus gemaakt om armoede te meten door uitsluitend te letten op het inkomen (of consumptie), dan wel rekening te houden met meerdere variabelen. Bij de inkomensbenadering wordt armoede gedefinieerd als het beschikken over minder dan een vooraf bepaald niveau van inkomen of consumptie, welke benodigd is om te kunnen voorzien in de meest essentiële behoeften (Wereldbank, 2000). Dit minimaal benodigd inkomen of consumptie wordt over het algemeen

aangeduid als de armoedelijjn. Huishoudens en personen die een lager besteedbaar inkomen of consumptiepakket hebben dan deze armoedelijjn, worden dan als “arm” getypeerd.

In Suriname worden sinds het jaar 2000 geen officiële armoedestatistieken meer gepubliceerd, onder meer vanwege terughoudendheid bij respondenten in het verstrekken van inkomensgegevens. Zowel in huishoudbudgetonderzoeken als bij de census werd het door het Algemene Bureau van de Statistieken gehanteerde responsecriterium van 75%, welke nodig is om de betreffende variabelen te mogen gebruiken, niet gehaald. Inkomensstatistieken zijn door deze instantie dan ook niet gepubliceerd. Bedoelde terughoudendheid klemmt te meer omdat net als in andere landen Suriname steeds gebruik heeft gemaakt van de indirecte meting van armoede op basis van het inkomen.

Correspondentie: Rosita Sobhie, Institute for Graduate Studies and Research at the Anton de Kom Universiteit van Suriname, Leysweg 86, Paramaribo, Suriname, Tel: 434080, rosita.sobhie@uvs.edu

Available on-line October 16, 2015

Bij de survey van het Latin American Opinion Project (afgekort LAPOPSU2012) ligt de respons voor inkomensvragen op 69%. Nadere analyse van de non-responses leidde niet tot noemenswaardige vertekening (bias) en daarom is besloten om in deze paper gebruik te maken van deze inkomensgegevens.

Het armoedeprofiel in Suriname anno 2012 wordt geschetst met behulp van verschillende achtergrondvariabelen en armoedegrenzen door de onderzochte populatie op te splitsen in arme en niet-arme huishoudens. Vervolgens wordt dit profiel vergeleken met de perceptie die de geënquêteerden zelf hebben over hun eigen situatie. Bij het meten van armoede volgens de inkomensbenadering zijn er verschillende methodologische aspecten waarmee rekening gehouden moet worden. Deze worden samen met de gebruikte werkwijze eerst kort besproken.

Inkomen als maatstaf van armoede

De inkomensverdeling

Bij de inkomensbenadering wordt gekeken naar de hoogte van het inkomen van een individu en/of een huishouden, en wordt dit inkomen vergeleken met een bepaald inkomensniveau. Deze benadering heeft als voordeel dat dit inkomensniveau, aangeduid als de armoedelij, op flexibele wijze kan worden vastgesteld. Dit kan zowel absoluut als relatief, al dan niet rekening houdend met het welvaartsniveau in een bepaald land of regio (Ravallion, 2010). De hoogte van deze lijn kan namelijk vastgesteld worden op basis van de verdeling van het inkomen of juist zonder daarmee rekening te houden. Hierbij bestaat ook de mogelijkheid om met behulp van equivalentie-indices de diverse leden van het huishouden onder één noemer te brengen, alsook om de omvang, de intensiteit en de spreiding van armoede te berekenen.

Een nadeel is echter dat deze benadering vanwege haar eenzijdige focus op het verdiende inkomen, andere relevante dimensies van armoede buiten beschouwing laat. Zo wordt er geen rekening gehouden met voedingsmiddelen geproduceerd voor eigen gebruik, zoals de opbrengst van het bos of de moestuin, onderlinge materiële of financiële hulp, maar ook de aanwezigheid van collectieve goederen

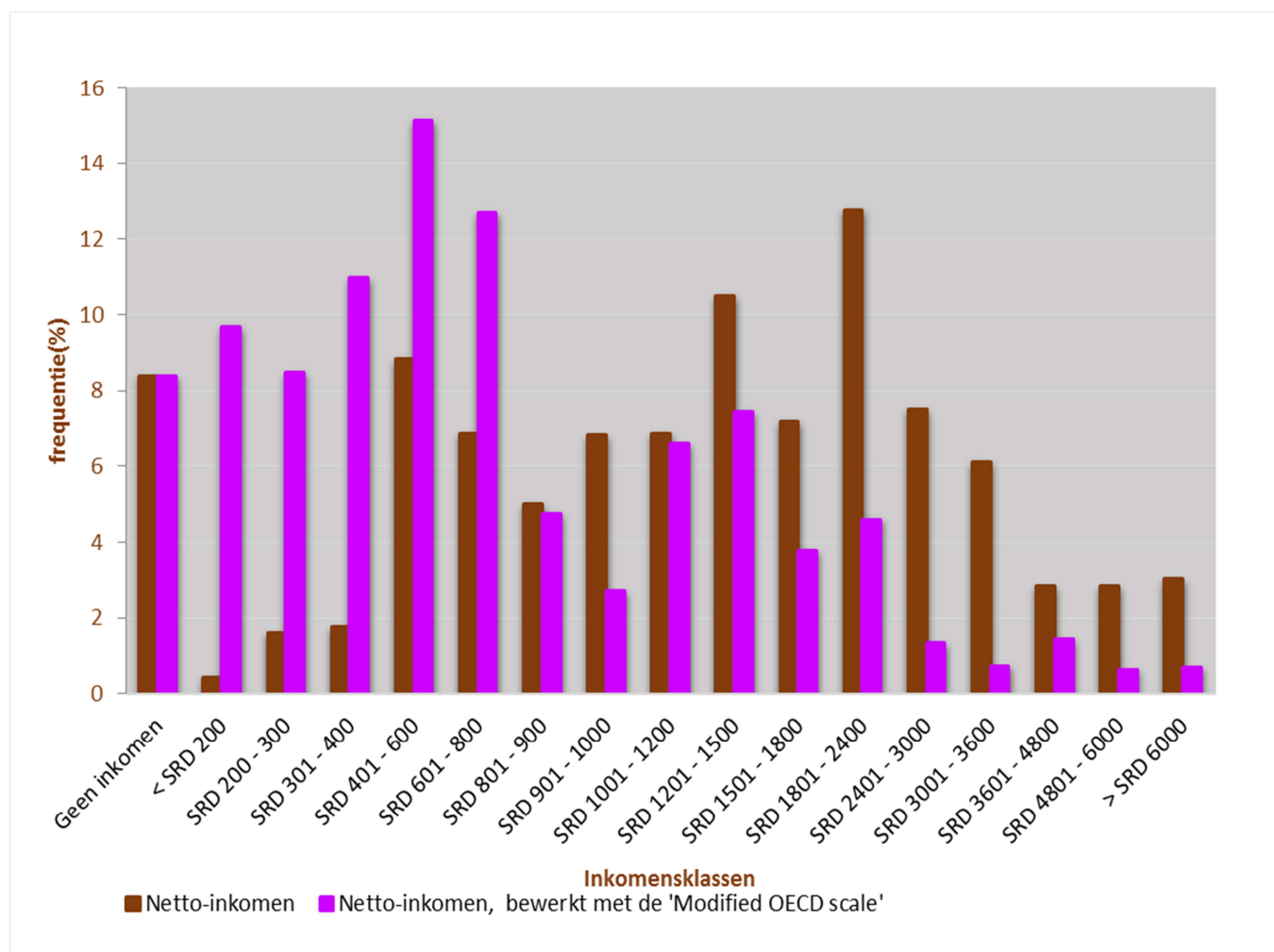
en diensten, en andere kenmerken die personen kunnen hinderen, zoals een slechte gezondheid of een laag opleidingsniveau. Indien bedoelde dimensies niet gecorreleerd zijn aan het inkomen, kan dit leiden tot een onder- of overschatting van armoede. Het is vanwege deze nadelen die er aan het gebruik van inkomen in de armoedemeting kleven dat er meestal wordt gesproken van een verhoogd *armoederisico* wanneer het inkomen onvoldoende is. Dit is ook in deze paper het geval.

De hoogte en spreiding van het inkomen spelen een belangrijke rol bij het vaststellen van de armoedegrens en het armoederisico. Voor de bespreking van de armoedemethodieken wordt daarom eerst de inkomensverdeling welke verkregen is uit de LAPOP survey besproken. Deze is in figuur 1 weergegeven. Om de respons zo hoog mogelijk te krijgen werden de respondenten in de LAPOP survey niet rechtstreeks naar hun huishoudinkomen gevraagd. In plaats daarvan is hen gevraagd naar het inkomen van het huishouden uitgedrukt in klassen met een ongelijke klassebreedte. Het response percentage bedroeg ruim 69%. Voor het uitvoeren van de berekeningen is het midden van de door de respondent aangegeven inkomensklasse als waarneming genomen. Het huishoudinkomen heeft een mediaan van SRD 1350¹ en een gemiddelde van SRD 1761. Het gemiddelde inkomen van het eerste deciel bedraagt SRD 250 en van het tiende deciel SRD 3300. Dit houdt in dat 10% van de steekproef een inkomen heeft lager dan SRD 250 en dat de helft van de respondenten een inkomen heeft van maximaal SRD 1350². Uitgaande van het tiende deciel (de top 10%) heeft 10% een minimaal inkomen SRD 3300, welke ongeveer 2,5 keer zoveel is als wat de helft van de bevolking als maximum heeft gerapporteerd, namelijk SRD 1350.

Om huishoudens onderling vergelijkbaar te maken, zijn de inkomens aangepast naar huishoudgrootte en -samenstelling. Deze equivalente inkomensverdeling is eveneens in figuur 1 weergegeven.

¹ De koers 1U\$ is 3.35 SRD

² Modale klasse: SRD 1201-1500

Figuur 1. Verdeling van het netto-inkomen van de huishoudens
Bron: LAPOPSU2012, bewerkt.

Verder op is de toegepaste equivalentiemethode nader uitgewerkt. Voor nu volstaan we met de opmerking dat de inkomensverdeling fors naar links is opgeschoven als gevolg van de gepleegde aanpassing. Het mediane inkomen is hierbij SRD 550 en het gemiddeld inkomen bedraagt SRD 858.

Absolute en relatieve benadering

Bij het meten van de armoede wordt een onderscheid gemaakt tussen enerzijds de absolute en relatieve benadering en anderzijds de objectieve en subjectieve benadering

(Pradhan & Ravallion, 2000; Ravallion, 1996; Ravallion, 1992; Townsend, 1985).

Deze worden alle vier in deze paper toegepast, en worden eerst kort besproken.

Van absolute armoede is sprake indien een persoon of huishouden een inkomen heeft dat beneden een vastgesteld absoluut bedrag ligt, dus indien het beschikbare inkomen ontoereikend was om een minimale hoeveelheid voeding te kopen (Wereldbank, 2005; Foster et al, 1998; Ravallion,1994). Er zijn echter belangrijke nadelen aan het gebruik van een dergelijke lage absolute inkomensgrens.

Bij gebruik van een absolute armoedelijns zal een land met een hoger welvaartspeil vrijwel steeds minder armoede kennen dan een land met een lager welvaartspeil, en in geval van zeer lage armoedegrenzen schuilt het gevaar dat absolute armoede in ontwikkelde landen niet wordt gedetecteerd. Volgens Ravallion (2010) variëren de absolute armoedegrenzen over de wereld van \$1 tot \$40 per dag. Er zijn dan ook alternatieve absolute grenzen, die, meer dan de extreme ondergrenzen van de Wereldbank een impliciete politieke of maatschappelijke visie op de armoedegrens in een land weerspiegelen (Ravallion, 2010). Deze visie komt naar boven in het minimumpensioen of het minimumloon. In Suriname zouden dus de AOV-uitkeringⁱⁱⁱ van SRD 525 per maand en het geschatte minimumloon van circa SRD 686 per maand^{iv} als absolute armoedegrenzen kunnen worden aangemerkt.

Bij relatieve armoede wordt de grens tussen arm en niet-arm afgeleid van de verdeling van het inkomen in de maatschappij. In dit geval heeft een huishouden een hoog armoederisico wanneer haar inkomen lager is dan een bepaald percentage van het mediane inkomen, rekening houdend met de grootte en samenstelling van het huishouden. Armoede wordt in dit geval gedefinieerd als het inkomen wat nodig is om in de maatschappij te functioneren. Zo kan het met eenzelfde inkomen waarschijnlijk moeilijker zijn om rond te komen in Nederland dan in Suriname. Omgekeerd geredeneerd kan het gemiddelde inkomen van personen met een verhoogd armoederisico in een land met een hoger welvaartspeil dus hoger liggen dan in een land met een lager welvaartspeil. In tegenstelling tot de absolute benadering is de relatie tussen algemeen welvaartspeil en armoederisico door

gebruik van een relatieve armoedelijns dus veel zwakker.

Objectieve en subjectieve benadering

Bij de objectieve benadering wordt aan de respondent gevraagd feitelijke informatie te verstrekken over het inkomen of de consumptieve uitgaven van zijn huishouden. Bij de subjectieve benadering wordt de respondent zijn of haar mening gevraagd over de financiële situatie met het doel om vast te stellen hoe de respondent deze ervaart. In tegenstelling tot de 'objectieve' inkomensbenadering staan juist deze percepties centraal in de subjectieve armoedebenadering. Tijdens de LAPOP survey is de mening van de respondent gevraagd over de economische situatie van het huishouden, of het huishoudinkomen al dan niet voldoende is en of de financiële toestand van het huishouden hem stress bezorgd. Beide benaderingen zijn mogelijk in de LAPOP en dat maakt het dus mogelijk om absolute en relatieve inkomensarmoede te vergelijken met subjectieve armoede.

Equivalent inkomen

Zoals gezegd komt armoedemeting op basis van het inkomen neer op het vergelijken van het huishoudinkomen met een vastgestelde inkomensgrens. Echter, hiertoe ligt het voor de hand om het inkomen van het huishouden te vertalen in "bestedings-eenheden", equivalente eenheden genoemd, door dit inkomen aan te passen voor de grootte en samenstelling van het huishouden.

Veronderstel twee huishoudens met elk een inkomen van SRD 5000 in de maand. Het ene huishouden bestaat uit één persoon (alleenstaande), en het tweede huishouden uit een koppel met 3 kinderen (totaal 5 huishoudleden). Vanzelfsprekend zijn de bestedingsmogelijkheden van het tweede huishouden veel beperkter dan die van het eerste. Een meer voor de hand liggende vergelijkingsmogelijkheid zou zijn om het inkomen te delen door het aantal personen in het huishouden. In dat geval zou het inkomen per persoon van het tweede huishouden afnemen tot SRD 1000 per maand.

ⁱⁱⁱ AOV-uitkering= Algemene ouderdomsvoorziening, dit is een uitkering van SRD 525 per maand voor Surinamers die zestig jaar zijn of ouder.

^{iv} Wettelijk is vastgesteld dat het minimumuurloon per 1 januari 2015 gelijk is aan SRD 4,29 per uur (<http://gov.sr/ministerie-van-arbeid/documenten/sociale-wetten/wet-minimum-uurloon.aspx>). Dit is gelijk SRD 686,40 per maand (uitgaande van een 40 uren werkweek) en equivalent aan \$11,44 per dag bij een SRD/\$-conversiekoers van 2,0 ([http://data.worldbank.org/indicator/PA.NUS.PPP?oktober 2015](http://data.worldbank.org/indicator/PA.NUS.PPP?oktober%2015)). In deze paper is dit minimumloon als één van de armoedegrenzen gehanteerd.

Deze aanpak heeft echter als nadeel dat wordt verondersteld dat elke persoon in het huishouden evenveel gewicht in de equivalentieschaal heeft, m.a.w. dat volwassenen en kinderen evenveel nodig hebben, en dat er geen schaalvoordelen voortkomen uit het delen van vooral grotere gebruiksgoederen, zoals een huis of een auto.

In de praktijk wordt daarom het inkomen aangepast met een equivalentieschaal, welke is gebaseerd op de grootte en samenstelling van het huishouden. Een veel gebruikte schaal is dat het huishoudinkomen wordt gedeeld door de wortel van het aantal personen in het huishouden. In praktijk wordt ook gewerkt met de “modified OECD schaal”, waarbij de respondent de waarde 1, elk bijkomende volwassene de waarde 0,5 en elk kind de waarde 0,3 krijgt. Alle huishoudinkomens worden dus gedeeld door deze equivalentieschaal, waardoor ze onderling vergelijkbaar worden, omdat ze uitgedrukt worden voor een huishouden van één volwassen persoon. Hierdoor wordt een eenpersoonshuishouden met een inkomen van SRD 1000 equivalent aan een huishouden met een inkomen van SRD 1800 bestaande uit 2 volwassenen en 1 kind. Dit equivalente inkomen wordt dan vergeleken met de voornoemde armoedegrenzen om vast te stellen of het huishouden een verhoogd armoederisico heeft. Indien echter niet wordt aangepast voor huishoudgrootte, moet men bij de analyses rekening houden dat de huishoudens in principe qua grootte en daarmee samenhangend hun bestedingspatroon niet vergelijkbaar zijn. In deze paper wordt gewerkt met het equivalent inkomen.

Toegepaste methodiek en data

Voor de berekening van de armoederisico's en het analyseren van de kenmerken van de huishoudens met een verhoogd armoederisico is gebruik gemaakt van de resultaten van LAPOPSU2012^v. Bij de onderhavige enquête heeft één willekeurig lid van het huishouden als observatie eenheid gefungeerd en deze persoon

is dus niet altijd het hoofd van het huishouden^{vi}. De steekproef is landelijk uitgevoerd onder 1492 personen van kiesgerechtigde leeftijd (18 jaar en ouder). Ongeveer de helft van de geënquêteerden (zie Tabel 5, kolom 2) zijn vrouwen, 51% gehuwden of samenwonenden met kinderen, 20% alleenstaanden met kinderen. Hindoestanen (27%), Creolen (19%) en Marrons (17%) zijn de grootste bevolkingsgroepen. Verder bestaat de steekproef uit 23% respondenten die VOJ^{vii} als hoogste opleidingsniveau hebben en 38% bestaat uit middelbaar opgeleiden. Van de respondenten is 54% werkzaam, 8% inactief of werkzoekend en 35% gepensioneerd, student of thuis onbetaald werkend. Zo een 85% van de huishoudens bestaat uit 1 tot 6 leden. De modus ligt bij huishoudens met 4 leden (20%) en ongeveer 19% van de huishoudens bestaat uit 3 tot 6 leden. Ongeveer 3% van het totaal aantal huishoudens bestaat uit meer dan 12 leden, en één huishouden telde zelfs 25 leden. Suriname is een land met een zeer grote etnische diversiteit. In het rurale en binnenlandse gedeelte zijn er groepen (Inheems en Marrons), die in bepaalde gevallen een beperkte grootte hebben, en daardoor uit een klassieke steekproeftrekking zouden kunnen wegvallen. In de LAPOP heeft er daarom een oversampling plaatsgevonden van respondenten in het rurale en binnenlandse gedeelte van Suriname. Met behulp van de gegevens over de bevolkingsaantallen per district^{viii} van de Censusedata van 2012 hebben we gecorrigeerd voor deze oversampling.

Deze gegevens zijn gebruikt om weegfactoren af te leiden (zie Cai et al., 2005) met behulp van de Stata algoritme CALIBRATE (D'Souza, 2011). Daarna zijn de afzonderlijke waarnemingen in de dataset gedupliceerd op basis van de in de eerste stap ontwikkelde gewichten. Tabel 1 bevat de proportionele grootte voor en na deze expansie van de dataset.

^{vi} Voor nadere informatie over de steekproef, kan de America's Barometer website: <http://www.AmericasBarometer.org> geraadpleegd worden.

^{vii} VOJ: Voortgezet Onderwijs op Junioren niveau

^{viii} De districtsindeling is wettelijk bepaald in Suriname, terwijl dat voor de regio's niet het geval is, wat leidt tot het gebruik van verschillende definities en indelingen bij diverse onderzoeken.

^v In Suriname is deze survey uitgevoerd door de van der Bilt universiteit in samenwerking met prof. J. Menke.

Tabel 1: Bevolking in de dataset voor en na expansie

District	Voor expansie	Na expansie
Paramaribo	34,9	44,5
Wanica	12,9	21,8
Nickerie	8,0	6,3
Coronie	3,2	0,6
Saramacca	4,8	3,2
Commewijne	8,0	5,8
Marowijne	6,4	3,4
Para	7,6	4,6
Brokopondo	6,3	2,9
Sipaliwini	7,8	6,8
Totaal	100	100

Bron: LAPOPSU2012

De proportionele grootte van de verschillende districten na expansie is gelijk aan de proporties in de Census 2012. Door de herweging/expansie is het belang van de districten Paramaribo en Wanica toegenomen, terwijl die van de andere districten is afgenomen. Voor de vaststelling van het armoederisico en de risicogroepen zijn de onderstaande berekeningen uitgevoerd.

1. Voor het berekenen van het armoederisicopercentage is allereerst de armoedegrens vastgesteld. Wat betreft de absolute armoedegrenzen zijn hierbij verschillende grenzen aangehouden: de \$2 per dag armoedegrens van de Wereldbank, de AOV-toelage van SRD 525^{ix} per maand en het geschatte minimumloon van circa SRD 686^x per maand. De \$2 per dag armoedegrens is gelijk aan SRD 120^{xi} per maand. Indien er gebruik wordt gemaakt van het equivalent inkomen, dan worden deze absolute grenzen vergeleken met het

inkomen van een huishouden van een (1) volwassene. Bij de relatieve armoedegrens is gekozen voor 50% van het mediane equivalente inkomen. De bedragen van deze relatieve grens zullen voor verschillende equivalentieschalen verderop worden besproken.

2. Een volgende vraag is wat de kenmerken van de huishoudens zijn die een hoger armoederisico hebben. De profielen van armoede zijn, afhankelijk van de gekozen meetmethode, op het niveau van huishoudens weergegeven. Vervolgens is gekeken naar de samenhang tussen deze verschillende armoedelijnen met de achtergrondvariabelen geslacht, opleidingsniveau, etniciteit, type huishouden, hoofdactiviteit en regio.
3. Na de resultaten van de verschillende absolute en relatieve armoedelijnen verkregen te hebben, wordt ook gekeken naar de samenhang met de subjectieve armoede. In de survey is namelijk ook aan respondenten gevraagd als zij hun inkomen al dan niet voldoende achten en of zij moeilijk of gemakkelijk rondkomen.

Resultaten

Relatieve armoede

Voor de vaststelling van de relatieve armoedegrens wordt zoals eerder aangegeven, gewerkt met het mediane inkomen. In Tabel 2 is het mediane inkomen berekend door eerst het inkomen voor een equivalent huishoud lid vast te stellen. Hierbij is het inkomen steeds aangepast met een bepaald factor, afgeleid van de grootte en samenstelling van de huishoudens. De verkregen inkomens worden dan vergeleken met de gekozen relatieve armoedelijndie in dit geval de helft van het mediane inkomen is. De bedoeling van de equivalentiefactoren is om te laten zien hoe het mediane inkomen varieert (en daarmee ook het armoederisico) naarmate er meer rekening wordt gehouden met de samenstelling en grootte van het huishouden.

^{ix} Dit is gelijk aan \$9 per dag (afgerond) bij een PPP-koers (2012) van SRD/\$ van 2,0; (<http://data.worldbank.org/indicator/PA.NUS.PPP>; oktober 2015)

^x Dit is gelijk aan \$11 per dag (afgerond) bij een PPP-koers (2012) van SRD/\$ van 2,0; (<http://data.worldbank.org/indicator/PA.NUS.PPP>; oktober 2015)

^{xi} De \$2 per dag armoedegrens komt neer op SRD 120 per maand (\$2 x 2,0 x 30 dagen = SRD 120 bij een PPP-koers (2012) van SRD/\$ 2,0)

In tabel 2 worden 3 equivalentiefactoren gebruikt waarbij het totale inkomen beurtelings wordt gedeeld door:

- het totaal aantal huishoudleden;
- de som van de modified OECD coëfficiënt (1,0; 0,5; 0,3);
- de vierkantswortel uit het aantal huishoudleden.

Uit Tabel 2 blijkt dat het relatieve armoedepercentage onder huishoudens varieert tussen 22 en 25%, afhankelijk van de toegepaste equivalentiefactor. Indien het inkomen wordt gedeeld door het totaal aantal leden van het huishouden resulteert het hoogste armoedepercentage (25%, equivalentiefactor1). Dit ligt voor de hand, omdat dan wordt verondersteld dat kinderen en volwassen hetzelfde bestedingspatroon hebben.

Tabel 2: Relatieve armoede bij een 50% mediaan-lijn (X SRD 1)

Armoedelijijn	Armoederisico (%)	Mediaan ¹	Toegepaste equivalentiefactor
168,75	25,3	337,50	1. Het inkomen wordt gedeeld door het aantal personen in het huishouden; volwassenen en kinderen hebben hetzelfde gewicht.
275,00	24,0	550,00	2. Het inkomen wordt aangepast mbv. de gecorrigeerde OECD-schaal (1;0,5;0,3) waarbij het inkomen wordt gedeeld door de som van de berekende equivalentiecijfer
336,80	21,8	673,61	3.Het inkomen wordt gedeeld door de wortel uit het aantal huishoudleden ($\sqrt{n}$:1-5)

¹De mediaan van het inkomen (zonder toepassing van equivalentieschalen) bedraagt SRD 1350

Het toepassen van equivalentieschalen leidt dus tot een variatie in de uitkomst van slechts 3% punt^{xii}, terwijl de verschillen bij zowel het equivalente mediaan inkomen alsook op de daarvan afgeleide armoedelijijn forse verschillen vertoont (zie tabel 2 kolom 1 en 2). De mediaan van het initiële inkomen bedraagt SRD 1350, terwijl die van het equivalente inkomen varieert tussen SRD 338 en SRD 674. In het vervolg zal worden gewerkt met een equivalent inkomen aan de hand van de “modified OECD schaal”, omdat zij in tegenstelling tot de overige schalen rekening houdt met verschillen in onderhoudskosten tussen volwassenen en kinderen. Voorts is zij in de recente literatuur de meest gebruikte equivalentieschaal, die ook in onze regio veel gebruikt wordt.

Absolute armoede

Absolute armoedegrenzen worden onafhankelijk van de verdeling van het inkomen bepaald. Bij

relatieve inkomensgrenzen speelt deze verdeling juist een dominante rol. Naarmate de armoedegrens hoger wordt getrokken bij de absolute benadering, neemt het armoederisico eveneens toe. In Tabel 3 is het armoedepercentage weergegeven behorend bij 3 verschillende armoedelijjnen, terwijl het huishoudinkomen enkel is aangepast conform de “modified OECD schaal”.

Omgerekend per maand en uitgedrukt in nationale valuta tegen een PPP-conversiekoers van SRD 2,0 per internationale dollar, komt de \$2 per dag armoedegrens neer op SRD 120 per maand. Bij deze grens heeft 11% van de huishoudens een verhoogd risico op extreme armoede. De tweede absolute grens is de AOV-lijn: op maandbasis is deze SRD 525 (gelijk aan \$9 per dag), en in dat geval is het armoederisico met 47% aanmerkelijk hoger. Doordat het “minimumloon” armoedegrens nog hoger ligt, neemt ook het aantal armen navenant toe en wel tot ruim 59% van het totaal aantal huishoudens.

^{xii} Dit lage verschil komt vanwege het feit dat evenals het mediane inkomen en de daarop gebaseerde armoedelijijn, het huishoudinkomen ook met dezelfde factor is aangepast. Een absolute armoedelijijn zou resulteren in forse verschillen.

Tabel 3: Percentages bij absolute grenzen van \$2-, \$5- en \$10-lijn per dag

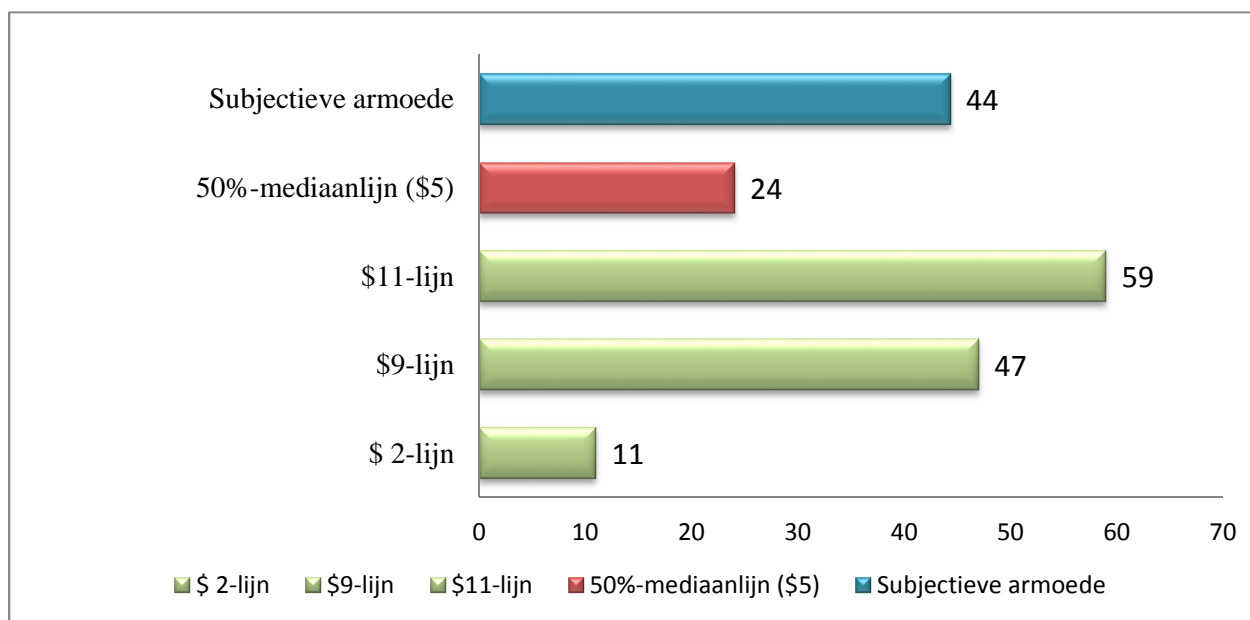
Armoedelij (per dag, \$)	Armoedelij (per maand)	Armoederisico (%)
\$2-lijn	SRD 120	10,9
AOV-lijn (\$9-lijn)	SRD 525,00	47,0
Minimumloon-lijn (\$11-lijn)	SRD 686,40	58,8

Subjectieve armoede

Bij de vaststelling van het armoederisico werd tot nu toe gewerkt op basis van het gerapporteerde inkomen van het huishouden. Bij de subjectieve benadering wordt de mening van de respondent gevraagd over de economische situatie, of hij zijn inkomen al dan niet voldoende acht en of zijn financiële toestand hem stress bezorgt. Deze vraag is de volgende “is het inkomen dat u verdient, het loon dat u verdient en het totale huishoudinkomen a) voldoende voor u en u kan sparen, b) net genoeg voor u, zodat u kunt rond komen, c) is niet

genoeg voor u en u heeft het moeilijk om de eindjes aan elkaar te knopen, d) is niet genoeg en u heeft het erg moeilijk. We veronderstellen subjectieve armoede wanneer iemand antwoordmogelijkheden c of d heeft gekozen en dit resulteert in een percentage van 44.

De verschillende armoedepercentages bij de objectieve en subjectieve benadering zijn in figuur 2 weergegeven. We merken dus dat het armoedepercentage toeneemt, naarmate de absolute armoedegrens hoger ligt.

Figuur 2 Armoederisico bij de objectieve, relatieve en subjectieve benadering (%)

Het profiel van de armen

Armoede bij subpopulaties

Het armoedeprofiel kan beschreven worden door bij subgroepen^{xiii} na te gaan wat het armoederisico is van de desbetreffende subgroep en dit te vergelijken met de “algemene” armoederisico percentages van de populatie als geheel (zoals weergegeven in figuur 2). In de Tabellen 4, 5 en 6 is het armoederisico van verschillende subgroepen geschetst, en dit opnieuw voor verschillende armoedelijnen. De subgroepen zijn bekeken voor zowel absolute (kolom 2, 4 en 5) als relatieve (kolom 3) armoedelijnen^{xiv}. Daarbij is de totale populatie ingedeeld naar enkele specifieke kenmerken van de respondent/ huishouden, te weten het type huishouden, het geslacht, de etniciteit, het opleidingsniveau en de regio waar het huishouden is gevestigd. Bij de analyse wordt voornamelijk gerefereerd naar de resultaten van de \$2 per dag armoedelyn zoals opgenomen in kolom 2, maar voor de overige armoedelijnen kunnen veelal soortgelijke conclusies getrokken worden.

Tabel 4: Armoede onder verschillende typen huishoudens (%)

Het voorkomen van subjectieve

	\$2 per dag	50%-mediane lijn	AOV-lijn	Minimumloon lijn
Armoedelyn (\$ /dag)	\$ 2	\$ 5	\$ 9	\$ 11
Algemene armoederisico (%)	10,9	24,0	47,0	58,9
Type huishouden				
Alleenstaande	19,0	29,4	48,0	61,8
Alleenstaande ouder	19,6	36,9	62,9	69,0
Koppel zonder kinderen	8,5	15,7	32,2	41,2
Koppel met kinderen	3,1	16,4	41,4	55,3

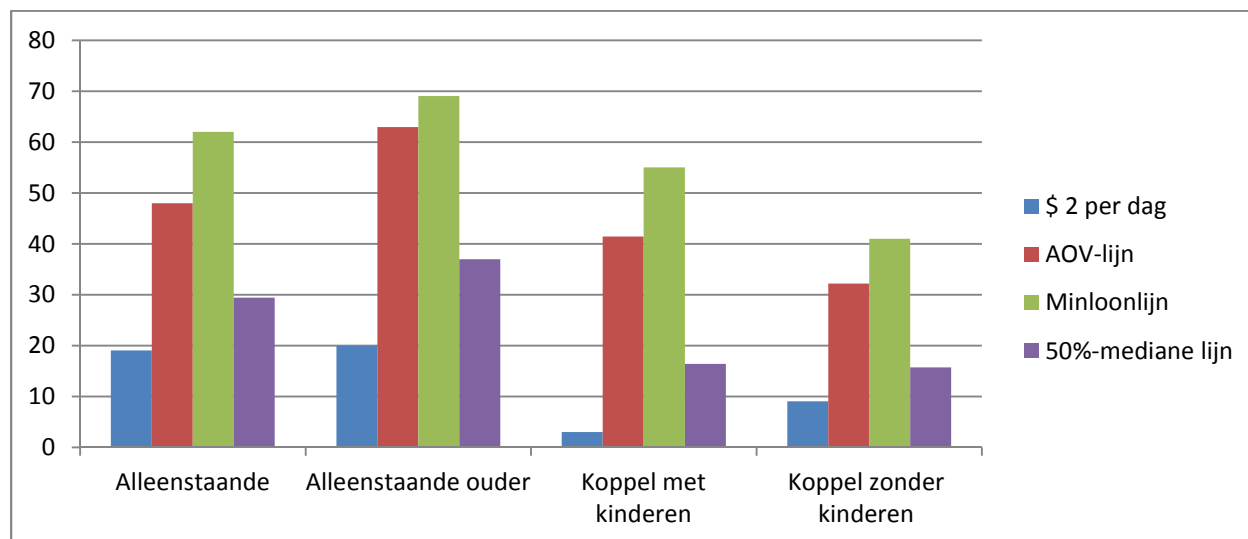
^{xiii} Opdeling van de populatie basis van een bepaald kenmerk zoals type huishouden, etniciteit, regio, etc. Bij “type huishouden” bijvoorbeeld worden de huishoudens in de steekproef opgesplitst in 1 –persoonshuishoudens of alleenstaanden (ook wel “single” huishoudens genoemd), huishoudens bestaande uit een alleenstaande ouder met kinderen en verder huishoudens die bestaan uit koppels met of zonder kinderen.

^{xiv} In deze gaat het om de \$2, \$9, \$11 per dag absolute lijnen en de 50%-mediane lijn van SRD 275 per maand, die gepresenteerd zijn in de tabellen 2 en 3. Deze 50%-mediane lijn is gelijk aan \$5 (afgerond) per dag, tegen een PPP-conversiekoers (2012) van 2,0.

armoede onder subgroepen wordt verder op besproken.

Type huishouden

Bij de bespreking van Tabel 4, 5 en 6 wordt de focus gelegd op het vergelijken van huishoudens op basis van een bepaald kenmerk. Zo is bijvoorbeeld het “type huishouden” gehergroepeerd in 4 categorieën: alleenstaanden (de zg. 1-persoonshuishoudens), alleenstaande ouder met kinderen, samenwonend of gehuwde paren zonder kinderen en samenwonend of gehuwde paren met kinderen. Lettend op de \$2-lijn (Tabel 4, kolom 2) blijkt dat het armoederisico bij de alleenstaanden 19% is, 20% bij de alleenstaande ouders met kinderen en bij de koppels met kinderen 9%. Bij de relatieve benadering blijkt dat 29% van de alleenstaanden een verhoogd risico heeft op armoede, bij de alleenstaande ouders is dat 37%, en 16% bij de gehuwden en samenwonenden met kinderen. Deze cijfers zijn ook in de grafiek van figuur 3 afgebeeld, waarbij de verschillende subgroepen naast elkaar zijn gepresenteerd voor elk van de armoedelijnen. De conclusie is dat de alleenstaanden en vooral de alleenstaande ouders met kinderen een verhoogd armoederisico hebben.

Figuur 3 Vergelijking van de verschillende huishoudtypen per armoedelij (%)

Geslacht en etniciteit van de respondent

Uit tabel 5 blijkt dat het armoederisico van vrouwelijke respondenten hoger is dan dat van mannen. Ongeveer 8% van de huishoudens met een mannelijke respondent heeft een inkomen onder de \$2 per dag, terwijl dit 14% bedraagt van de huishoudens met een vrouw als respondent. Bij de relatieve armoedelij zijn de resultaten met 18% (mannen) en 31% (vrouwen) gelijkaardig. Als verondersteld wordt dat de etniciteit van de respondent representatief is voor de etniciteit van het huishouden, dan blijkt

dat het armoederisico van de Marrons en de Inheemsens hoger is dan dat van de andere etnische groepen. Bij de Marrons is het armoederisico 21%, en bij de Inheemsens 9%. Uit de tabel komt naar voren dat deze percentages, bij een armoedelij van \$11, voor Marrons en Inheemsens respectievelijk gelijk zijn aan 71 % en 83%. Opmerkelijk is dat de meeste percentages bij deze armoedelij boven de 50% liggen en dus heel hoge armoederisico's indiceert.

Tabel 5: Armoede onder huishoudens opgedeeld naar etniciteit en geslacht

	\$2 per dag	50%-mediane lijn	AOV-lijn	Minimumloon lijn
Armoedelij (\$/dag	\$ 2	\$ 5	\$ 9	\$ 11
Algemene armoederisico (%)	10,9	24,0	47,0	58,9
Geslacht				
Man	7,9	17,7	39,9	54,2
Vrouw	14,1	30,7	54,6	63,9
Etniciteit				
Inheemsens	9,2	30,2	67,7	83,3
Creolen	8,6	17,9	35,3	44,4
Gemengd	12,0	20,5	37,8	47,1
Hindoestanen	8,7	20,0	47,2	61,8
Javanen	8,8	20,0	44,9	60,2
Marrons	20,6	42,8	64,5	70,6
Overigen	0,0	27,5	27,5	57,6

Opleidingsniveau en arbeidsmarktpositie

De samenstelling van de steekproef naar opleidingsniveau van de respondent, waarbij we dit verder als het opleidingsniveau van het huishouden zullen hanteren, is in Tabel 6 vermeld. Hier blijkt dat volgens de \$2-lijn per dag 29% van de basisschool of ongeschoolden een verhoogd risico op armoede heeft, voor de VOJ-opgeleiden is dat 10% en 12% van de middelbaar-opgeleiden. Van de hoger beroepsopgeleiden (HBO) en universitair geschoolden blijkt het armoedepercentage ongeveer 10% te zijn. Het armoederisico van de laagst opgeleiden (maximaal basisschool) ligt steeds hoger dan van de overige

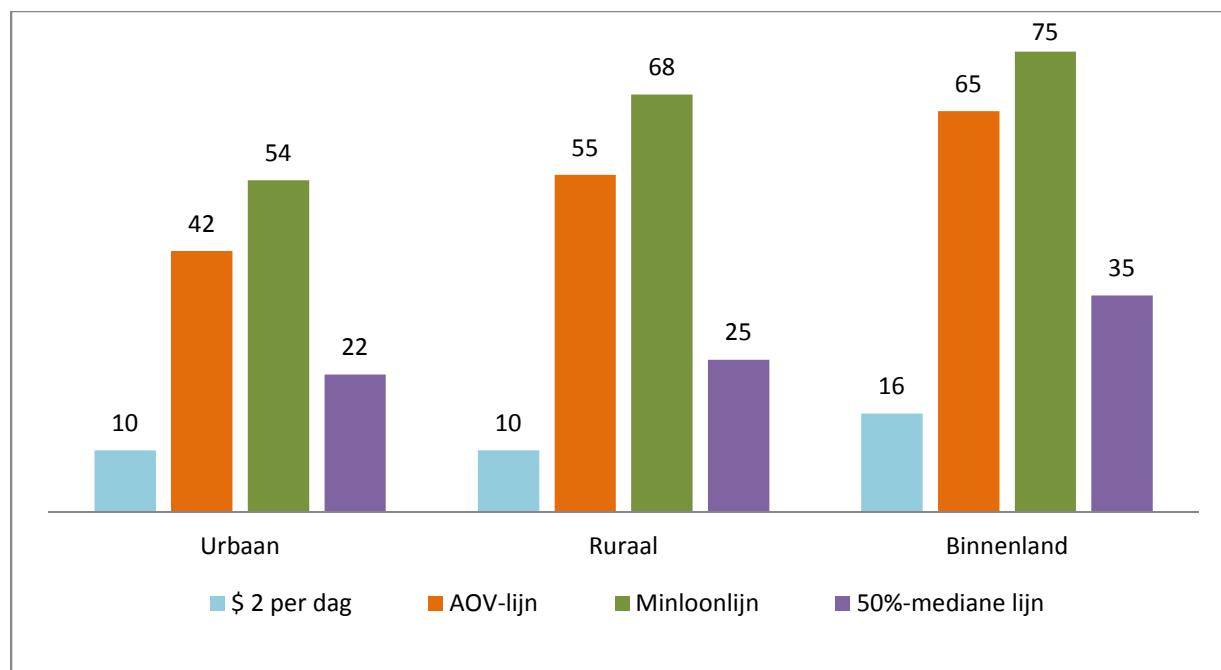
opleidingsniveau's bij elk van de weergegeven armoedelijnen. Verder neemt het armoederisico af naarmate het opleidingsniveau hoger is. Het armoederisico is eveneens geanalyseerd naar arbeidsmarktpositie. Het blijkt dat het armoederisico zeer laag is bij de werkenden, en opvallend hoog bij de inactieven, studenten en diegenen die actief op zoek zijn naar een baan.

Vestigingsplaats huishouden

De steekproef kan eveneens opgedeeld worden in het urbaan, ruraal en het binnenlandse deel. Figuur 4 laat zien dat het armoederisico in het binnenland hoger ligt dan in de urbane en rurale gebieden bij elk van de armoedelijnen.

Tabel 6: Armoede onder huishoudens lettend op opleidingsniveau, arbeidsmarktpositie en vestigingsplaats

	\$2 per dag	50%-mediane lijn	AOV-lijn	Min.loon lijn
Armoedeliijn (\$-PPP) /dag	\$2	\$5	\$9	\$11
Algemene armoederisico (%)	10,9	24,0	47,0	58,9
Hoogste opleidingsniveau				
Basisschool of geen onderwijs	28,5	55,0	93,0	94,5
VOJ-niveau	10,1	34,9	68,1	80,0
VOS-niveau	11,8	24,7	52,0	63,7
HBO-opleiding	10,4	17,9	32,3	44,7
Universitaire opleiding	8,5	10,5	20,3	31,4
Post-graduate opleiding	2,7	7,6	13,1	28,9
Hoofdactiviteit				
Werkende	2,0	9,8	30,8	46,0
Niet werkende, maar wel een baan	21,1	31,7	50,8	50,8
Actief op zoek naar een baan	40,8	54,0	73,2	76,3
Student	43,8	56,0	72,4	79,4
Zorgt voor het huishouden	17,8	40,7	65,1	74,3
Gepensioneerd /disabled	4,4	31,7	67,5	74,9
Inactief, zoekt ook geen baan	36,8	55,4	89,7	99,0
Regio				
Urbain	10,4	22,4	42,5	54,5
Ruraal	10,3	24,8	54,9	67,5
Binnenland	16,1	35,2	65,3	74,7

Figuur 4 Vergelijking tussen de regio's per armoedelij (%)

Het profiel van inkomensarmen

Een andere manier om armoede te belichten is om het profiel van een arme te beschrijven. Hierbij wordt voor elk van de armoedelijnen alleen naar de groep huishoudens gekeken die een verhoogd armoederisico hebben. De “niet-armen” worden hier dus buiten beschouwing gelaten. Van deze armen wordt nader geanalyseerd hoe de verdeling is naar etniciteit, opleidingsniveau, woonplaats, etc. Het gevolg is dat nu kan worden nagegaan of bepaalde achtergrondkenmerken *over- of ondervertegenwoordigd* zijn in de groep met een verhoogd armoederisico. Deze over- of ondervertegenwoordiging komt naar voren in Tabel 7 door vergelijking van het aandeel van de desbetreffende groep in de bevolking (kolom 2) met het aandeel in de groep armen (kolommen 3 en 4 en is in kolom 5 aangegeven met een + of een -). Dit enkel voor de \$2- per dag en de relatieve armoedelij. De subjectieve armoede volgt later. In Tabel 7 is dus rekening gehouden met het verhoudingsgewijze aandeel van de groepen in de bevolking als geheel, hetgeen inhoudt dat een onder- of oververtegenwoordiging een ‘onevenwichtige’ verdeling van de groep armen aangeeft.

Het profiel bij de \$2 per dag lijn

In kolom 2 van Tabel 7 is allereerst de fractie van elke subgroep in de steekproef als geheel weergegeven. Uit de verdeling van de respondenten naar het type huishouden blijkt bijvoorbeeld uit kolom 2 dat 21% van de respondenten alleenstaanden zijn, 20% bestaat uit eenoudergezinnen met kinderen en ruim de helft bestaat uit gehuwde of samenwonende paren met kinderen. Van deze respondenten blijkt dat 11% volgens de \$2 per dag armoedelij arm is. Als deze groep armen nader verdeeld wordt naar hun wijze van samenwonen (kolom 3), dan blijkt dat 39% van deze groep armen alleenstaanden zijn, 41% alleenstaande ouders met kinderen en 13% koppels met kinderen. De alleenstaande ouders met kinderen blijken hier de grootste groep (41%) te zijn onder de armen en in vergelijking met de steekproeffractie van 20%, betekent het dat er sprake is van oververtegenwoordiging. De groep huishoudens bestaande uit koppels met kinderen vormen eveneens een relatief grote groep onder de armen (13%), maar in vergelijking met de corresponderende steekproeffractie van 51%, zijn zij juist ondervertegenwoordigd in de groep armen.

Tabel 7: Het profiel van de inkomensarmen

	Steekproef (%)	\$2per dag	50%mediaan- lijn	Resultaat (+/-)
Armoedelijn (p/mnd)		SRD 120	SRD 275	
1. Type huishouden				
Alleenstaanden	21,3	39,4	27,6	+
Alleenstaande ouder met kinderen	20,1	41,1	35,0	+
Koppel zonder kinderen	7,9	6,3	5,2	-
Koppel met kinderen	50,7	13,3	32,1	-
2.Geslacht				
Man	50,3	37,2	38,1	-
Vrouw	49,7	62,8	61,9	+
3.Etniciteit				-
Inheemsen	8,0	6,2	9,3	-
Creolen	19,4	16,0	15,1	-
Gemengd	14,3	15,6	12,2	+
Hindoestanen	27,3	22,7	23,8	-
Javanen	13,2	10,4	10,7	-
Marrons	16,6	29,1	27,4	+
Overigen	1,3	0,0	1,6	-
4.Hoogste opleidingsniveau				
Basisschool	3,0	7,6	6,6	+
VOJ-niveau	21,0	19,8	30,8	-
VOS-niveau	38,8	39,7	37,4	+
HBO-opleiding	26,4	26,9	20,9	+
Universitaire opleiding	5,5	4,6	2,6	-
Post-graduate opleiding	5,3	1,4	1,8	-
5.Arbeidsmarktstatus				
Werkende	54,1	10,2	23,2	-
Niet werkende, maar wel een baan	1,9	3,5	2,4	+
Actief op zoek naar een baan	5,6	17,7	10,6	+
Student	9,6	36,0	20,9	+
Zorgt voor het huishouden	16,3	21,2	22,0	+
Gepensioneerd /disabled	10,1	5,2	16,7	-
Inactief, niet op zoek naar een baan	2,4	6,2	4,2	+
6.Regio				
Urbaan	69,9	67,9	66,3	-
Ruraal	20,3	18,7	20,4	-
Binnenland	9,8	13,4	13,3	+

(kolom 5: + is oververtegenwoordiging en - is ondervertegenwoordiging)

Verder blijkt uit Tabel 7 dat vooral vrouwelijke respondenten, Marrons en laagopgeleiden oververtegenwoordigd zijn in de groep met een verhoogd risico op extreme armoede. De steekproef bestaat voor de helft uit vrouwen, maar we merken dat zij 63% van de groep armen in beslag neemt. De samenwonenden of gehuwden met kinderen, mannelijke respondenten, Creolen en Hindoestanen, alle respondenten met meer dan een middelbare opleiding en huishoudens wonend in het urbane gedeelte van Suriname zijn dan weer ondervertegenwoordigd in de groep met een verhoogd risico op extreme armoede, of loopt gelijk met de verdeling binnen de steekproef. Ook de arbeidsmarktsituatie van de groepen met een verhoogd risico op extreme armoede wordt in Tabel 7 weergegeven. Ongeveer de helft van de respondenten zegt te werken, maar bij de groepen met een verhoogd risico op extreme armoede is deze groep werkenden sterk ondervertegenwoordigd. Daartegenover staat dat diegenen die actief op zoek zijn naar een baan, studenten en thuis werkenden sterk zijn oververtegenwoordigd. Deze resultaten bevestigen dus in grote lijnen de conclusies die eerder werden getrokken.

De 50%-mediaanlijn

Van de groep met een verhoogd risico op relatieve armoede blijkt dat 62% vrouw is, 68% VOJ of middelbaar geschoold, 35% alleenstaande ouders zijn, 28% alleenstaanden en 32% samenwonende ouders met kinderen zijn. Vooral de groep alleenstaanden met kinderen, en in iets mindere mate alleenstaanden, blijken dus oververtegenwoordigd in de groep met een verhoogd risico op extreme armoede. De samenwonenden of gehuwden met kinderen zijn dan weer sterk ondervertegenwoordigd. Opgedeeld naar etniciteit laat zien dat de groep armen voor 27% uit Marrons, 24% uit Hindoestanen en 15% uit Creolen bestaat. Verder wonen deze armen voor 66% in het urbane deel, 20% in het rurale deel en 13% in het binnenland.

Uit de vergelijking van kolommen 2 en 4 kan de over- of ondervertegenwoordiging worden afgeleid van groepen met een verhoogd risico op relatieve armoede. De conclusies zijn grotendeels dezelfde als bij de extreme armoedelijk, maar de verschillen zijn iets meer uitgesproken.

Het profiel van de subjectief armen

Bij de vaststelling van het armoederisico werd tot nu toe gewerkt op basis van het gerapporteerde inkomen van het huishouden. Bij de subjectieve benadering wordt de mening van de respondent gevraagd over de economische situatie, of hij zijn inkomen al dan niet voldoende acht en of zijn financiële toestand hem stress bezorgt. We veronderstellen subjectieve armoede wanneer een respondent aangeeft dat het inkomen onvoldoende is. Dit resulteert in een armoedepercentage van 44% en de resultaten voor de verschillende subgroepen en de eventuele over-of ondervertegenwoordiging staan beschreven in tabel 8. De tweede kolom in tabel 8 bevat de proportie van de verschillende groepen in de steekproef als geheel. De derde kolom bevat de proporties binnen de groep subjectieve armen. De over- en ondervertegenwoordigingen van bepaalde groepen blijkt dus uit de vergelijking van de proporties in kolommen 2 en 3. Wat betreft over- en ondervertegenwoordiging zijn de patronen en verschillen veel minder opvallend dan bij het objectieve armoederisico gebaseerd op de inkomens (zoals bleek uit tabel 7). De op inkomens gebaseerde verschillen vertalen zich dus niet in even sterke verschillen in subjectieve armoede. Binnen de groep subjectieve armen is er een beperkte oververtegenwoordiging van koppels met kinderen –iets wat bij de inkomensarmoederisico's niet het geval was- terwijl er geen duidelijke oververtegenwoordiging van vrouwen is. Wel herkenbaar is de oververtegenwoordiging van Marrons en lager opgeleiden – en dan vooral op VOJ- niveau.

Tabel 8: Subjectieve armoede

	Steekproef fracties	armoederisico (%)	Armoederisico bij subpopulaties ¹
1. Type huishouden			
Alleenstaande	21,3	17,9	43,0
Alleenstaande ouder	20,1	22,9	51,7
Koppel zonder kinderen	7,9	5,2	28,0
Koppel met kinderen	<u>50,7</u>	<u>54,1</u>	44,4
	100%	100%	
2. Geslacht			
Man	50,3	49,9	42,0
Vrouw	<u>49,7</u>	<u>50,1</u>	46,5
	100%	100%	
3. Etniciteit			
Overigen	1,3	1,1	38,4
Inheems	8,0	8,4	47,0
Creolen	19,5	20,3	44,1
Gemengd	14,3	10,2	33,9
Hindoestanen	27,3	27,2	43,9
Javanen	13,2	10,2	33,1
Marrons	<u>16,6</u>	<u>22,8</u>	62,2
	100%	100%	
4. Hoogste opleidingsniveau			
Basisschool	3,0	3,6	59,7
VOJ-niveau	21,0	28,4	57,7
VOS-niveau	38,8	39,5	45,6
HBO-opleiding	26,4	20,1	34,1
Universitaire opleiding	5,5	3,2	26,3
Post-graduate opleiding	<u>5,3</u>	<u>5,2</u>	39,6
	100%	100%	
5. Arbeidsmarktstatus			
Werkende	54,1	58,6	42,5
Niet werkend, maar wel een baan	1,9	1,3	30,6
Actief op zoek naar een baan	5,6	6,9	68,8
Student	9,6	3,7	32,7
Zorgt voor het huishouden	16,3	17,6	51,1
Gepensioneerd /disabled	10,1	8,8	36,4
Inactief, zoekt geen baan	<u>2,4</u>	<u>3,0</u>	76,3
	100%	100%	
6. Regio			
Urbaan	69,9	64,5	41,4
Ruraal	20,3	22,2	47,2
Binnenland	<u>9,8</u>	<u>13,3</u>	58,3
	100%	100%	

1) Het algemene armoederisico bedraagt 44%

De vierde kolom bevat het armoederisico binnen de verschillende groepen. Dus binnen de groep alleenstaanden vindt 43% zichzelf arm. Uit de laatste kolom, die de subjectieve armoede binnen de subgroepen bevat, en die vergeleken kunnen worden met het algemene subjectieve armoedepercentage van 44%, komen gelijkaardige conclusies. Ongeveer 52% van huishoudens met de alleenstaande ouders en 44% van de koppels met kinderen vindt zichzelf arm. Verder zijn 42% van de mannen en 47% van de vrouwen arm. Onder de Inheemse huishoudens is 47% arm, verder 44% van de Creoolse, 44% van de Hindoestaanse en 62% van de Marron huishoudens. Bij de VOJ-opgeleiden is het armoedepercentage het hoogst, te weten 58%. Van de basisschool of ongeschoolden is 60% arm, en van de academisch of hoger opgeleiden vindt minder dan een derde deel zichzelf arm.

Tabel 9 bevat de proporties van de huishoudens waarvan de respondent aangeeft dat ze al dan niet subjectief arm zijn, afgezet tegen de

inkomensarmoede volgens de verschillende absolute armoedegrenzen. In kolom 1 en 2 staan de objectieve armoedelijnen opgesplitst naar arm (verhoogd armoederisico) en niet-arm (laag armoederisico). Deze twee groepen zijn dan vervolgens in kolom 3 en 4 per armoedelijk onderverdeeld in subjectief arm of niet-subjectief arm. Zo blijkt uit de vierde kolom bijvoorbeeld dat van de huishoudens met verhoogd risico bij de \$2-lijn, 58% ook subjectief arm is. Eveneens blijkt uit de vijfde kolom dat 39% van deze zelfde groep extreem armen (\$2-lijn) zich zelf niet arm vindt. Dit is op het eerste gezicht opvallend hoog, maar hetzelfde verschijnsel zien we bij de andere groepen. Zo vindt 62% van de “AOV-lijn armen” zichzelf niet arm en 46% van degenen die onder het minimumloon lijn liggen. Omgekeerd zien we dat bij de objectief niet-arme groep er ook velen zijn die zichzelf wel als arm ervaren, bijvoorbeeld 29% van de personen die meer dan het minimumloon verdienen, vindt zichzelf arm.

Tabel 9: Subjectieve versus objectieve armoede (%)

			Subjectieve armoede		Total
			ARM	NIET-ARM	
Objectieve armoede	ARM	\$2-lijn	57,8	42,2	100%
		AOV-lijn	38,3	61,7	100%
		50%-mediaanlijn	49,5	50,5	100%
		Minimumloon lijn	53,7	46,3	100%
	NIET - ARM	\$2-lijn	41,7	58,3	100%
		AOV-lijn	32,1	67,9	100%
		50%-mediaanlijn	24,0	76,0	100%
		Minimumloon lijn	28,8	71,2	100%

Discussie

In deze paper is het totale inkomen van het huishouden gehanteerd als maatstaf voor armoede. Lettend op de verdeling van het inkomen kan gesteld worden dat deze enorm verschuift als deze wordt aangepast op samenstelling en grootte van het huishouden. Het initiële gemiddeld huishoudinkomen van SRD 1761 is na aanpassing met de ‘modified’

OECD-schaal gelijk aan SRD 858 en de modale klasse verschuift van [1201-1500] naar [401-600]. Met dit equivalent inkomen is met behulp van zowel absolute als relatieve armoedelijnen vastgesteld hoe arm Suriname is. Als we uitgaan van absolute armoedegrenzen dan is het opvallend dat zelfs bij de laagste armoedelijk van \$2 per dag, wat gelijk is aan SRD 120 per maand voor een eenpersoons huishouden, het armoedepercentage 11% is.

Dit betekent dus dat circa een tiende deel van de respondenten leeft in extreme armoede. Het minimumloon van SRD 686 (equivalent aan \$11 per dag) hoort over het algemeen het minst wenselijk inkomen te zijn in een samenleving. We merken echter dat bij deze lijn het armoedepercentage ongeveer 59% is, wat aanduidt dat meer dan de helft van de huishoudens niet boven dit inkomen uitkomt. Ook wanneer er aan de respondent zelf wordt gevraagd of zijn/haar huishouden uitkomt met het beschikbare inkomen geeft 44% aan het dat het inkomen niet toereikend is.

We merken echter dat de AOV-lijn en de subjectieve armoedelijnen resulteren in ongeveer dezelfde armoedepercentages. Dit kan een aanduiding zijn dat de armoedelijnen die aansluit op zowel de inkomensverdeling alsook de perceptie van de respondenten rond de hoogte van deze armoedelijnen ligt. Echter moet opgemerkt worden dat de mate van overlapping tussen deze verschillende als arm geïdentificeerde groepen voor slechts 50% of minder overeenkomen. De verschillende armoedelijnen detecteren dus niet dezelfde mensen als arm, maar wel dezelfde groepen. Het blijkt namelijk dat bij alle besproken armoedebenaderingen de Marrons als etnische groep, de alleenstaande ouder met kinderen en de gezinnen met een lage opleidingsniveau gedetecteerd worden als te zijn huishoudens met een verhoogd risico op armoede. Ook in het geschetste profiel van de armen zijn deze groepen terug te vinden.

Opvallend is dat de overlap tussen de armen volgens de objectieve en de subjectieve benadering niet altijd logisch is. Uit tabel 7 blijkt dat in de extremen de proporties opvallend hoog blijven, wat wijst op een "mismatch" tussen objectieve en subjectieve armoede. Bij de minimumloon lijn (hoogste armoede grens) bijvoorbeeld is het juist zo dat een groep van 29% rapporteert niet rond te kunnen komen met het inkomen, terwijl zij in de groep zitten met een laag armoederisico. Eveneens wanneer we de (lage) \$2 per dag armoedegrens gebruiken, dan rapporteert 42% van de respondenten met een verhoogd risico op extreme armoede niet dat ze subjectief arm zijn, met andere woorden ze

hebben geen moeite om rond te komen. De conclusie is dus dat, hoewel de Pearson chi-kwadraat^{xv} ($p < 0,0$) suggereert dat er een relatie is tussen objectieve en subjectieve armoede, er toch duidelijke groepen zijn die ofschoon ze een laag armoederisico hebben, toch subjectieve armoede rapporteren dan wel omgekeerd. Dit suggereert dat er groepen in de maatschappij zijn waarvoor de opdeling in armoederisico op basis van het inkomen en met de verschillende armoedelijnen, niet of minder van toepassing is. Het verder analyseren van deze groepen door middel van logistische regressies is een onderwerp voor een volgende paper.

Conclusies

In deze paper is aan de hand van het inkomen op zowel absolute als relatieve wijze armoede gemeten. Daarnaast is ook de subjectieve benadering toegepast om na te gaan hoe verschillend of overeenstemmend objectieve maatstaven van onderzoekers en zelfpercepties van de respondenten zijn. Hierbij kunnen een aantal conclusies getrokken worden. Ten eerste blijkt dat, afhankelijk van de wijze waarop en hoe er rekening gehouden wordt met de grootte en de samenstelling van het huishouden, het relatieve armoedepercentage tussen 22% en 25% varieert. De absolute armoederisico's variëren van 11% tot 59% bij een minimale armoedegrens van \$2 per dag en een maximale van \$11 per dag. Naarmate de absolute armoedegrens hoger ligt, neemt het armoederisico navenant toe. Het blijkt dat vooral vrouwen, alleenstaande ouders met kinderen en Marrons een verhoogd armoederisico hebben. Nadere analyse duidt op een mogelijk verband met een laag opleidingsniveau en het niet actief deelnemen in het arbeidsproces. Een vergelijking van de hiervoor aangehaalde benadering met de zelfperceptie van de respondenten laat zien dat er opvallende verschillen zijn. Opvallend is dat bijkans een derde (29%) van de mensen die volgens de hoogste armoedegrens (minimumloon) een laag armoederisico hebben, rapporteren dat zij niet rond komen met hun inkomen.

^{xv} Deze toetst de hypothese als variabelen onafhankelijk van elkaar zijn. De hypothese moet voor alle armoedelijnen worden verworpen (de p-waarden zijn overal kleiner dan 1%).

En andersom, geeft ongeveer 42% van hen die volgens de extreme armoedelijk een verhoogde armoederisico hebben, geven aan geen moeite te hebben om rond te komen met hun inkomen.

Literatuurlijst

- Alkire, S. (2010). *OPHI WORKING PAPER N O . 36 Human Development : Definitions , Critiques , and Related Concepts Background paper for the 2010 Human Development Report*.
- Blander, R. De. (2008). Sen's capabiliteiten methode *, 1–18.
- D'Souza, John, 2011, CALIBRATE: Stata module to calibrate survey datasets to population totals. <http://econpapers.repec.org/software/bocbo code/s457240.htm> [06/02/2015]
- Menke, J (2012). The Political Culture of Democracy in Suriname and in the Americas, 2012: Towards equality of opportunity; http://www.vanderbilt.edu/lapop/suriname/Suriname_Country_Report_2012_W.pdf <http://www.vanderbilt.edu/lapop/ab2012/A-B-2012-Tech-Info-12.18.12.pdf> <http://datasets.americasbarometer.org/datab ase-login/index.html>
- Nussbaum, M. (2003). CAPABILITIES AS FUNDAMENTAL ENTITLEMENTS: SEN AND SOCIAL JUSTICE. *Feminist Economics*. doi:10.1080/1354570022000077926

- Pradhan, M., & Ravallion, M. (2000). Measuring Poverty Using Qualitative Perceptions of Consumption Adequacy. *Review of Economics and Statistics*. doi:10.1162/003465300558821
- Ravallion, M. (1996). *Issues in measuring and modeling poverty*. Retrieved from <http://books.google.com/books>
- Ravallion, M., & Bank, W. (2001). Growth , Inequality and Poverty : Looking Beyond Averages. *World Development*, 29(11), 1803–1815. doi:10.1016/S0305-750X(01)00072-9
- Ravallion, M., (2010). Poverty Lines across the World. World Bank Policy Research Working Paper Series, Vol., pp. -, 2010. Available at SSRN: <http://ssrn.com/abstract=1597057>
- Ravallion, M. M. (1992). *Lsm*- 88.
- Townsend, P. (1985). A Sociological Approach to the Measurement of Poverty- A Rejoinder to Professor Amartya Sen. *Oxford Economic Papers*, 37, 659–668. Retrieved from <http://www.jstor.org/stable/10.2307/2663048>